

تاریخ کامل ایران

(قبل از اسلام ، بعد از اسلام ، عصر پهلوی)

بخش تاریخ ایران قبل از اسلام : حسن پیر نیا

بخش تاریخ ایران بعد از اسلام : عباس اقبال آشتیانی

بخش عصر پهلوی : کیوان مهرآیین



سرشناسنامه : پیرنیا . حسن
عنوان و نام پدیدآور : تاریخ کامل ایران
(قبل از اسلام . بعد از اسلام . عصر پهلوی)
مشخصات نشر : تهران . نشر و اشقان .
مشخصات ظاهری : ۱۱۷۲ صفحه .

شابک : ۲ - ۳۱ - ۷۴۲۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸ . موضوع : ایران . تاریخ
وضعیت فهرست نویسی : فیبا . یادداشت : کتابنامه . نمایه .
شناسه افزوده : اقبال آشتیانی . عباس - مهرآیین . کیوان .
رده بندی کنگره : ۱۳۸۹ ۲۴۳ ت ۹ پ / ۱۰۹ DSR
رده بندی دهیوی : ۹۵۵ - شماره کتابشناسی ملی : ۲۱۳۳۳۸۰



تهران ، خیابان انقلاب ، خیابان فخر رازی ، شهید وحید مطهری ، سری ۱
شماره ۶۱ - واحد ب ۱۴ تلفن : ۲۱ - ۲۰ ۹۸ ۹۵ ۶۶ فکس : ۹۹ ۹۶ ۶۶

تاریخ کامل ایران

(قبل از اسلام . بعد از اسلام . عصر پهلوی)

تالیف و گردآوری :

بخش تاریخ ایران قبل از اسلام : حسن پیرنیا

بخش تاریخ ایران بعد از اسلام : عباس اقبال آشتیانی

بخش عصر پهلوی : کیوان مهرآیین

نوبت چاپ : اول (۱۳۹۱) - شمارگان ۲۰۰۰ نسخه

شابک : ۲ - ۳۱ - ۷۴۲۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸

قیمت : ۲۸۵۰۰ تومان

فهرست مطالب

تاریخ ایران قبل از اسلام (ایران قدیم) یا تاریخ مختصر ایران تا انقراض ساسانیان

۲۷		مقدمه
۳۲		نژادها: نژاد سفیدپوست، مردمان هند و اروپایی
۳۴		آریان‌ها، شعبه ایرانی آنها
۳۶		آمدن آریان‌ها به فلات ایران
۳۸		مذهب و اخلاق آریان‌ها
۳۹		خانواده، طبقات، شکل حکومت
۴۳		مختصری از تاریخ عیلام
۴۳		مقدمه
۴۴		حدود عیلام
۴۴		نژاد
۴۴		زبان
۴۵		خط
۴۵		مذهب
۴۶		شهر شوش
۴۶		تقسیم گذشته‌های عیلام
۴۷		(عیلام از زمان بسیار قدیم تا ۲۲۲۵ ق.م.)
۴۷		سومری‌ها و اکدی‌ها
۴۸		مذهب
۴۹		پاتسی سومری

۱۳۵	وسعت دولت هخامنشی
۱۴۹	■ باب سوم: دوره مقدونی و یونانی - اسکندر و سلوکی ها
۱۴۹	فصل اول
۱۴۹	فتوحات اسکندر بعد از فوت
۱۴۹	داریوش سوم
۱۴۹	تسخیر ممالک شرقی ایران
۱۵۳	فصل دوم
۱۵۳	چگونگی رفتار اسکندر
۱۵۳	کارهای او
۱۵۶	فصل سوم
۱۵۶	جانشین اسکندر - سلوکی نگم
۱۵۹	■ باب چهارم: دوره پارتی ها
۱۵۹	فصل اول
۱۵۹	پارتی ها و شاهان اشکانی
۱۵۹	پارت یعنی خراسان کنونی
۱۶۰	اشک ۱: آرشک اول
۱۶۱	اشک ۲: تیرداد اول
۱۶۱	اشک ۳: آزدوان اول
۱۶۲	اشک ۴: فری یاپیث
۱۶۲	اشک ۵: فرهاد اول
۱۶۲	اشک ۶: مهرداد اول (۱۷۰ - ۱۳۸ ق.م.)
۱۶۳	اشک ۷: فرهاد دوم
۱۶۴	اشک ۸: اردوان دوم
۱۶۴	اشک ۹: مهرداد دوم / بزرگ
۱۶۴	ارمنستان
۱۶۵	آسیای صغیر
۱۶۶	نخستین ارتباط ایران با روم
۱۶۶	اشک ۱۰: سَنَدروگ
۱۶۷	اشک ۱۱: فرهاد سوم (۶۹ - ۶۰ ق.م.)

۱۶۸	اشک ۱۲: مهرداد سوم
۱۶۸	اشک ۱۳: اُردُ اول (۵۵ - ۳۷ ق.م.)
۱۷۲	خَرّان و ماراَتی
۱۷۲	اشک ۱۴: فرهاد چهارم
۱۷۲	جنگ دوم با روم
۱۷۴	جنگ سوم با روم
۱۷۵	ارمنستان
۱۷۶	اشک ۱۵: فرهاد پنجم
۱۷۶	اشک ۱۶: اُردودوم
۱۷۷	اشک ۱۷: وانان
۱۷۷	اشک ۱۸: اردوان سوم
۱۷۸	اشک‌های ۱۹، ۲۰، ۲۱: اردوان، گودرز، وانان دوم
۱۷۸	اشک ۲۲: بلاش اول
۱۸۰	تاجگذاری تیرداد در روم
۱۸۰	بلاش، پاکژ دوم، آردوان چهارم
۱۸۱	اشک ۲۳: خسرو (۱۰۷ - ۱۳۳ م.)
۱۸۳	اشک‌های ۲۴ و ۲۵: بلاش دوم و بلاش سوم
۱۸۴	اشک ۲۶: بلاش چهارم
۱۸۴	اشک‌های ۲۷ و ۲۸: بلاش پنجم و اردوان پنجم
۱۸۶	فصل دوم
۱۸۶	اوضاع ایران در دورهٔ پارتی‌ها
۱۸۶	تمدن اشکانی
۱۸۶	بسط دولت اشکانی
۱۸۷	تشکیلات دولت اشکانی
۱۸۸	مذهب
۱۸۹	زبان و خط
۱۹۰	صنایع و فنون
۱۹۲	تجارت
۱۹۳	مسکوکات

۱۹۳	مذاهب خارجه.....
۱۹۴	نتیجه.....
۱۹۵	■ باب پنجم: دوره دوم پارسی‌ها.....
۱۹۵	فصل اول.....
۱۹۵	شاهان ساسانی.....
۱۹۵	مقدمه.....
۱۹۶	اول: اردشیر اول (اَرتَ خِشْتَر).....
۱۹۸	دوم: شاپور اول (شاه‌پُوهر).....
۱۹۹	جنگ اول با روم.....
۱۹۹	جنگ دوم - اسارت والیرین.....
۲۰۱	کارهای شاپور در هنگام صلح.....
۲۰۱	سوم: هرمز اول (اَنوهرْمَزْد).....
۲۰۲	چهارم: بهرام اول (وَرْهَرَان).....
۲۰۲	پنجم: بهرام دوم (وَرْهَرَان).....
۲۰۳	ششم: بهرام سوم (وَرْهَرَان).....
۲۰۳	هفتم: نرسی (نَرِیسَه).....
۲۰۵	هشتم: هرمز دوم (اَنوهرْمَزْد).....
۲۰۵	نهم: آذر نرسی (اَذَرِ نَرِیسَه).....
۲۰۶	دهم: شاپور دوم (شاه‌پُوهر) / بزرگ.....
۲۰۶	جنگ اول با روم.....
۲۰۷	جنگ دوم با روم (۳۵۹ - ۳۶۳ م.).....
۲۱۱	یازدهم: اردشیر دوم (اَرتَ خِشْتَر).....
۲۱۱	دوازدهم: شاپور سوم (شاه‌پور).....
۲۱۱	سیزدهم: بهرام چهارم (وَرْهَرَان).....
۲۱۲	چهاردهم: یزدگرد اول (یَزْدَکَرْت).....
۲۱۴	پانزدهم: بهرام پنجم (گور).....
۲۱۵	جنگ با روم شرقی.....
۲۱۶	شانزدهم: یزدگرد دوم (یَزْدَکَرْت).....
۲۱۷	هفدهم: هرمز سوم (اَسوهرْمَزْد).....

۲۱۷	هیجدهم: فیروز اول (پیروز).....
۲۱۸	جنگ‌های هیاطله.....
۲۱۹	نوزدهم: بلاش (وُلگاش).....
۲۲۰	بیستم: قباد اول (کَواث).....
۲۲۰	پیدایش مَزْدَک، خلع قباد و بازگشت او به سلطنت.....
۲۲۱	جنگ با بیزانس.....
۲۲۲	جنگ دوم با بیزانس.....
۲۲۳	مزدکی‌ها.....
۲۲۴	بیست و یکم: خسرو اول انوشیروان عادل (خُشراوَانوشْک زَبان).....
۲۲۴	سیاست داخلی.....
۲۲۵	سیاست خارجه.....
۲۲۶	جنگ اول با بیزانس.....
۲۲۷	جنگ برای لاریکا.....
۲۲۸	جنگ با هیاطله.....
۲۲۹	جنگ با خزرها.....
۲۲۹	دست‌نشاندهٔ یمن.....
۲۲۹	جنگ با ترک‌ها.....
۲۳۰	جنگ سوم با بیزانس (۵۷۲ - ۵۷۹ م.).....
۲۳۲	خصال انوشیروان.....
۲۳۳	بیست و دوم: هرمز چهارم (أهوزْمَزْد).....
۲۳۴	بیست و سوم: خسرو دوم معروف به خسرو پرویز (خُشراوَانِپَرَوِیز).....
۲۳۵	جنگ‌های خسرو پرویز با بیزانس.....
۲۳۷	جنگ‌های هِرْقُل.....
۲۳۷	محاصرهٔ قسطنطنیه.....
۲۳۸	جنگ دَسْتِگَرْد (در سال ۶۲۷ م.).....
۲۳۸	خلع و قتل خسرو پرویز.....
۲۳۹	خصایل خسرو پرویز.....
۲۴۰	بیست و چهارم: قباد دوم (کَواث).....
۲۴۰	بیست و پنجم: اردشیر سوم (اَرْتِشْتَر).....

۲۴۱	 بیست و ششم الی سی و چهارم: زمان هرج و مرج
۲۴۱	 سی و پنجم: یزدگرد سوم (یزدکرت)
۲۴۲	 نهضت عرب به طرف ایران
۲۴۲	 مقدمه
۲۴۳	 جنگ ذوقار
۲۴۴	 جنگ زنجیر
۲۴۵	 جنگ پل (۱۳ هجری)
۲۴۶	 جنگ قادسیه و تصرف مداین (۱۴ هجری = ۶۳۶ م.)
۲۴۸	 جنگ جلولا
۲۴۹	 جنگ نهاوند (۲۱ هجری = ۶۴۲ م.)
۲۴۹	 تسخیر ایالات ایران و فوت یزدگرد
۲۵۰	 سلسله ساسانی پس از فوت یزدگرد
۲۵۱	 ایران پس از جنگ نهاوند
۲۵۲	 فصل دوم
۲۵۲	 تمدن ایران در دوره ساسانی
۲۵۲	 ● مبحث اول: طبقات، تشکیلات، مسکوکات، تجارت، روابط خارجه
۲۵۲	 طبقات
۲۵۴	 تشکیلات اداری
۲۵۵	 مالیه
۲۵۶	 لشکر
۲۵۸	 داوری
۲۵۹	 چاپارخانه ها
۲۵۹	 روحانیون
۲۶۰	 مسکوکات ساسانی
۲۶۱	 ذخیره نقدی خزانه
۲۶۱	 حرف و تجارت
۲۶۲	 روابط ایران با دُول خارجه
۲۶۴	 ● مبحث دوم: مذاهب در دوره ساسانی
۲۶۴	 مذهب زرتشتی

۲۶۴	زمان پیدایش زرتشت
۲۶۵	زندگانی زرتشت
۲۶۶	آیین زرتشت
۲۶۹	مذهب مانی
۲۷۱	مذهب مزدک
۲۷۲	قسمت دوم: مهرپرستی
۲۷۳	مذهب عیسوی و بودایی
۲۷۳	مذهب عیسوی
۲۷۴	مذهب بودایی
۲۷۴	معتقدات آریان‌های ایرانی از نظر تاریخ
۲۷۵	● مبحث سوم: اخلاق - مجازات‌ها
۲۷۵	اخلاق
۲۷۶	مجازات‌ها
۲۷۷	● مبحث چهارم: زبان، کتب پهلوی، ادبیات، خط، تاریخ
۲۷۷	زبان - کتب پهلوی
۲۷۹	ادبیات
۲۸۰	خط دوره ساسانی
۲۸۱	تاریخ
۲۸۲	● مبحث پنجم: صنایع
۲۸۲	معماری و حجاری
	۲) قصر شیرین: یعنی قصری که خسرو پرویز برای شیرین سربانی ساخته.
۲۸۲	خرابه‌های
	۶) در نقش رستم: نزدیک تخت جمشید، چند مجلس حجاری برجسته دیده
۲۸۴	می‌شود.
	۷) در نقش رجب: (نزدیک تخت جمشید) مجلسی است که شاپور اول و ملتزمین
۲۸۴	او را.
	۸) در شاپور: (پنج فرسخی کازرون) چند حجاری برجسته را مربوط به دوره
۲۸۴	ساسانیان
	۹) عمارت فیروزآباد: (در راه شیراز به دارابگرد) طاق‌ها و دیوارهای مخروبه‌ای از

این	۲۸۴
(۱۰) بنای سروستان: (بین شیراز و داراب)، طاق‌هایی نیز در اینجا دیده می‌شود	
که	۲۸۴
کتیبه‌های ساسانی	۲۸۵
چهارم در پایکولی (بین قصر شیرین و سلیمانیه در کوهی) کتیبه بسیار مفصلی	
است از	۲۸۵
نقاشی	۲۸۵
شعر	۲۸۶
موسیقی	۲۸۶
زبان‌ها و خطوط ایران قدیم	۲۸۶
دوم - خطوط	۲۸۷
خاتمه	۲۸۸
یک نظر اجمالی به چهارده قرن ایران باستان	۲۸۸
کارهایی که آریان‌های ایرانی برای تمدن بشر کرده‌اند	۲۹۰
تألیف:	۲۹۳

(تاریخ ایران بعد از اسلام)

تاریخ ایران بعد از اسلام	۲۹۳
فصل اول	۲۹۷
عربستان و قوم عرب	۲۹۷
جزیره العرب	۲۹۷
(۱) عرب باند	۳۰۴
(۲) عرب قحطانیه	۳۰۶
(۳) عرب اسماعیلیه یا مستعربه	۳۱۳
آداب و ادیان عرب قبل از ظهور اسلام	۳۱۴
فصل دوم	۳۱۹
ظهور اسلام	۳۱۹
سیرت حضرت رسول	۳۱۹
ابتدای امر پیغمبر اسلام	۳۱۹

۳۳۳	 فصل سوم
۳۳۳	 خلفای راشدین (۱۱ تا ۴۱ هجرت)
۳۳۳	 مسئله خلافت
۳۳۴	 خلافت ابوبکر (۱۱ - ۱۳ هجرت)
۳۳۶	 خلافت عمر بن الخطاب (۱۳ - ۲۳ هجرت)
۳۴۷	 خلافت عثمان (۲۳ - ۳۵ هجرت)
۳۵۰	 خلافت علی بن ابی طالب (۳۵ - ۴۰ هجرت)
۳۵۶	 خلافت امام حسن (۴۰ - ۴۱ به مدت پنج ماه)
۳۵۷	 اسامی و مدت خلافت خلفای راشدین
۳۵۸	 فصل چهارم
۳۵۸	 خلفای اموی (۴۱ - ۱۳۲ هجرت)
۳۵۹	 وقایع داخلی
۳۶۳	 وقایع خارجی
۳۶۷	 اسامی و مدت خلافت خلفای امویان
۳۶۸	 فصل پنجم
۳۶۸	 خلافت بنی عباس (۱۳۲ تا ۶۵۶)
۳۶۸	 بنی امیه و موالی
۳۷۲	 خلافت سفاح (۱۳۲ - ۱۳۶)
۳۷۴	 خلافت ابوجعفر منصور (۱۳۶ - ۱۵۸)
۳۷۵	 خلافت مهدی (۱۵۸-۱۶۹) و خلافت هادی (۱۶۹-۱۷۰)
۳۷۵	 خلافت هارون الرشید (۱۷۰ - ۱۹۳)
۳۸۰	 خلافت امین (۱۹۳ - ۱۹۸)
۳۸۱	 خلافت مأمون (۱۹۸ - ۲۱۸)
۳۸۲	 خلافت معتصم (۲۱۸ - ۲۲۷)
۳۸۴	 خلفای دیگر
۳۸۷	 اسامی خلفای عباسی و زمان خلافت هریک
۳۹۱	 مقدمه
۳۹۳	 فصل اول
۳۹۳	 طاهریان و علویان طبرستان

۸۳۲	تمدن و معارف و صنایع در عصر
۸۳۲	استیلای مغول
۸۳۲	بزرگان این دوره
۸۳۳	(۱) مورخین و نویسندگان
۸۳۴	(۲) علما و عرفا و حکما
۸۳۵	(۳) شعرا
۸۳۷	صنایع و ابنیه و آثار
۸۴۰	معماری و ابنیه
۸۴۳	فصل نهم
۸۴۳	ظهور امیر تیمور و تشکیل
۸۴۳	سلسله گورکانیان
۸۴۳	اوضاع ماوراءالنهر مقارن ظهور امیر تیمور
۸۶۰	فصل دهم
۸۶۰	جانشینان تیمور (۸۰۷ - ۹۱۱)
۸۶۱	۱ و ۲) سلطان خلیل و شاه رخ (۸۰۷ - ۸۵۰)
۸۶۴	۳ و ۴) میرزا علاءالدوله و میرزا الغریک (۸۵۰ - ۸۵۳)
۸۶۵	۵) عبداللطیف (رمضان ۸۵۳ - ربیع الاول ۸۵۴)
۸۶۶	۶) میرزا عبدالله (۸۵۴ - ۸۵۵)
۸۶۶	۷) میرزا بابر (۸۵۲ - ۸۶۱)
۸۶۶	۸) سلطان ابوسعید (۸۵۵ - ۷۳۳)
۸۶۷	شاهزادگان دیگر تیموری
۸۶۸	اسامی امرای تیموری و زمان هر یک
۸۶۹	فصل یازدهم
۸۶۹	و آق قویونلو (۸۷۲ - ۹۲۰)
۸۷۰	الف) امرای قراقویونلو
۸۷۰	۱) قرایوسف بن قرامحمد (۸۱۰ - ۸۲۳)
۸۷۰	۲) اسکندر بن قرایوسف (۸۲۳ - ۸۳۹)
۸۷۱	۳) جهان شاه بن قرایوسف (۸۳۹ - ۸۷۲)
۸۷۲	۴) حسنعلی میرزا (۸۷۲ - ۸۷۳)

۸۷۲	اسامی امرای قراقویونلو و زمان هر یک
۸۷۲	ب) امرای آق قویونلو
۸۷۲	۱) امیر حسن بیگ بن علی بن قراعثمان (۸۸۲ - ۸۷۲)
۸۷۴	۲ و ۳) سلطان خلیل و یعقوب بیگ (۸۸۲ - ۸۹۶)
۸۷۵	امرای دیگر آق قویونلو
۸۷۶	اسامی امرای آق قویونلو و ایام هر یک
۸۷۸	فصل دوازدهم
۸۷۸	اصلی و نسب و ابتدای کار صفویه
۸۸۴	سلطنت شاه طهماسب اول (۹۳۰ - ۹۸۴)
۸۸۸	سلطنت شاه اسماعیل دوم (۹۸۴ - ۹۸۵)
۸۸۹	سلطان محمد خداپنده (۹۸۵ - ۹۹۶)
۸۹۲	فصل سیزدهم
۸۹۲	سلطنت شاه عباس بزرگ
۸۹۲	(۹۹۶ - ۱۰۳۸)
۹۰۷	فصل چهاردهم
۹۰۷	سلاطین آخری صفوی
۹۰۷	سلطنت شاه صفی (۱۰۳۸ - ۱۰۵۲)
۹۱۰	سلطنت شاه عباس دوم (۱۰۵۲ - ۱۰۷۷)
۹۱۳	سلطنت شاه سلیمان (۱۰۷۷ - ۱۱۰۶)
۹۱۵	پادشاهی شاه سلطان حسین (۱۱۰۶ - ۱۱۳۵)
۹۱۹	سلطنت شاه طهماسب دوم (۱۱۳۵ - ۱۱۴۵)
۹۲۲	اسامی پادشاهان صفوی و ایام هر یک
۹۲۴	فصل پانزدهم
۹۲۴	سلسله افشاریه (۱۱۴۸ - ۱۲۱۸)
۹۲۴	ظهور نادر
۹۴۸	اسامی سلاطین افشاریه و مدت هر یک
۹۵۰	فصل شانزدهم
۹۵۰	سلسله زندیه (۱۱۶۳ - ۱۳۰۹)
۹۵۰	اوضاع ایران مقارن ظهور کریم خان

۹۵۱	 ظهور کریم خان زند
۹۵۴	 سلطنت کریم خان (۱۱۶۳ - ۱۱۹۳)
۹۵۸	 بازماندگان کریم خان
۹۶۱	 پادشاهی لطفعلی خان (۱۲۰۳ - ۱۲۰۹)
۹۶۲	 اسامی پادشاهی زند و مدت هر یک
۹۶۴	 فصل هفدهم
۹۶۴	 سلسله قاجاریه
۹۶۴	 ابتدای کار قاجاریه
۹۷۳	 سلطنت فتحعلی شاه (۱۲۱۲ - ۱۲۶۰)
۹۸۴	 دوره اول جنگ‌های روس و ایران (۱۲۱۹ - ۱۲۲۸)
۹۹۵	 دوره دوم جنگ‌های ایران و روس (۱۲۴۱ - ۱۲۴۳)
۱۰۱۱	 سلطنت محمدشاه (۱۲۵۰ - ۱۲۶۴)
۱۰۲۱	 فصل هجدهم
۱۰۲۱	 سلسله قاجاریه (ادامه)
۱۰۲۱	 سلطنت ناصرالدین شاه (۱۲۶۴ - ۱۳۱۲)
۱۰۴۶	 سلطنت مظفرالدین شاه (۱۳۱۳ - ۱۳۱۴)
۱۰۵۰	 فصل نوزدهم
۱۰۵۰	 مشروطیت ایران
۱۰۵۲	 سلطنت محمدعلی شاه (۱۳۲۴ - ۱۳۲۷)
۱۰۵۴	 سلطنت احمدشاه (۱۳۲۷ - ۱۳۴۳)
۱۰۶۳	 تاریخ عصر پهلوی
۱۱۳۵	 منابع و مآخذ